

Jaarverslag 2023

Erfgoedcommissie Hof van Twente

Inhoud

Inleiding:	p. 4
Hoofdstuk 1: Werkwijze van de Erfgoedcommissie	p. 5 - 7
1.1 Samenstelling	
1.2 Taken van de Erfgoedcommissie	
1.3 Bijeenkomsten	
1.4 Wettelijk kader	
Hoofdstuk 2: Reguliere adviestaken 2023	p. 8 - 10
2.1 Aanvragen om omgevingsvergunningen voor (bouw)plannen	
2.2 Vooroverleg over voorgenomen (bouw)plannen	
2.3 Bestemmingsplanwijziging wijzigen van het gebruik van schuur tot woning	
2.4 Bezoeken op locatie door de technische commissie of afvaarding daarvan	
2.5 Subsidieaanvragen	
Hoofdstuk 3: Overige activiteiten van de Erfgoedcommissie	p. 11 - 14
3.1 Inschakeling Erfgoedcommissie door de gemeente	
3.2 Communicatie en transparantie in het werk van de Erfgoedcommissie vergroten	
3.3 Open Monumentendag 2023	
Hoofdstuk 4: Statistieken en cijfers van de Erfgoedcommissie	p. 15 - 17
4.1 Vergaderingen en behandeling van (bouw)plannen	
4.2 Gemeentelijke onderhoudssubsidie	

Inleiding

Voor de 11de keer presenteert de Erfgoedcommissie van de gemeente Hof van Twente een jaarverslag. Het jaarverslag geeft inzicht aan beleidsbeslissers en belanghebbenden - zoals bv. gemeenteraadsleden en monumenteneigenaren - in de aard en werkzaamheden van de Erfgoedcommissie.

De Erfgoedcommissie adviseert het college van burgemeester en wethouders gevraagd en ongevraagd over onderwerpen die betrekking hebben op monumentenzorg, waaronder aanvragen om een omgevingsvergunning en aspecten van het erfgoedbeleid.

De gemeente Hof van Twente telt een relatief groot aantal monumenten. Na Zwolle, Deventer en Kampen kent deze gemeente het grootste aantal monumenten in de provincie Overijssel. Naast de 389 rijksmonumenten zijn er 113 gemeentelijke monumenten. Ook zijn er twee rijks-beschermde dorpsgezichten (de watermolen Den Haller en het lintvormige buurtschap Stokkum) en vanaf 2012 zijn de kernen van Delden en Diepenheim aangewezen tot gemeentelijke beschermde stadsgezichten.

Met deze beschermde dorps- en stadsgezichten wordt de samenhang en historische stedelijke structuur vastgelegd. In totaal zijn er in de gemeente Hof van Twente bijna vijfhonderd bouwkundige monumenten, drieëntwintig archeologische monumenten, 4 beschermde stadsgezichten. Van de 8 historische buitenplaatsen is het merendeel als complex beschermd.

Naast een toelichting op de specifieke adviestaken van de Erfgoedcommissie in het jaar 2023, verschaft dit jaarverslag ook inzicht in de wijze, waarop de Erfgoedcommissie het afgelopen jaar bezig is geweest met betrekking tot de Open Monumentdagen en het organiseren van een informatieavond voor monumenteigenaren.

Voor de voorzitter van de Erfgoedcommissie is dit het laatste jaarverslag. Eind maart 2024 neem ik na ruim 13 jaar afscheid van deze eervolle functie.

Namens de Erfgoedcommissie Hof van Twente,

Evert Jan Krouwel (voorzitter)

1. Werkwijze van de Erfgoedcommissie

In 2011 heeft het college van burgemeester en wethouders de leden voor de Erfgoedcommissie benoemd. Na een periode van 10 jaar hebben drie commissieleden plaatsgemaakt voor 2 nieuwe kandidaten, die vanaf februari 2020 lid zijn van de Erfgoedcommissie. In 2022 is afscheid genomen van Mark van het Bolscher. Ronald de Baas, architect met een eigen bureau in Hengelo, en Ab Braakman met een jarenlange ambtelijke ervaring in erfgoed zijn toegevoegd aan de Erfgoedcommissie. De commissie bestaat in 2024 uit 6 personen, inclusief de voorzitter.

Die relatief lange zittingsperiode is met het oog op de continuïteit zeer gewenst, omdat enkele dossiers/ bouwprojecten soms meer dan 10 jaar in beslag nemen. De Erfgoedcommissie vergadert maandelijks over zowel technische- als beleidsmatige zaken.

1.1 Samenstelling

De Erfgoedcommissie besteedt circa 80% van de tijd aan technische zaken, die betrekking hebben op wijzigingen aan monumentale gebouwen en/of structuren binnen de beschermde stads- en/of dorpsgezichten. De overige tijd besteedt de commissie aan beleidsmatige zaken, waaronder het schrijven van beleidsstukken en bijvoorbeeld de opzet van de organisatie van de jaarlijkse Open Monumentendag in september. De Erfgoedcommissie bestaat uit de volgende leden:

- Evert Jan Krouwel (voorzitter)
- Diederik Roeterdink
- Hans Douwes
- Hilde van Werven
- Ronald de Baas
- Ab Braakman

Rick ter Braak is vanaf april 2022 de secretaris van de Erfgoedcommissie. Hij is werkzaam bij de gemeente Hof van Twente op de afdeling Leefomgeving, team Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving.

Het secretariaat van de Erfgoedcommissie is als volgt te bereiken:

Gemeente Hof van Twente, Postbus 54, 7470 AB GOOR, tel. 0547-858585

E-mailadres: r.terbraak@hofvantwente.nl

v.l.n.r.: Hans Douwes, Hilde van Werven, Ab Braakman, Ronald de Baas, Diederik Roeterdink, Evert Jan Krouwel en Rick ter Braak (secretaris) op de TV-toren in Markelo

1.2 Taken van de Erfgoedcommissie

De hoofdtaak van de Erfgoedcommissie bestaat uit het geven van gevraagd en ongevraagd advies aan het college van B en W. Maar het takenpakket van de Erfgoedcommissie is veel breder dan alleen het geven van advies aan het College van B&W.

De voornaamste taak van de technische commissie bestaat uit het adviseren bij aanvragen om een omgevingsvergunning, voor wijzigingen aan gemeentelijke - en rijksmonumenten, alsmede ingrepen aan beschermde stads- en dorpsgezichten. Dat is circa 80% van het totale werk van de Erfgoedcommissie. De Erfgoedcommissie doet haar best om in de richting van monumenteigenaren zo laagdrempelig mogelijk te functioneren.

Praktisch gaat één en ander als volgt in zijn werk:

- De (bouw)plannen/schetsplannen worden door de secretaris gemeld en beoordeeld op de mogelijkheid van bespreking in de commissie.
- De aanvrager krijgt vervolgens de mogelijkheid het plan toe te lichten aan de technische commissie. Vaak bezoekt de commissie en/of enkele leden van de commissie een locatie ter plaatse om zich een beter beeld te kunnen vormen.
- Een eerste formele bespreking in de commissie betreft meestal een vooraanvraag. De aanvrager ontvangt vervolgens een preadvies van de commissie, zodat eventueel de plannen nog kunnen worden aangepast voor de definitieve aanvraag om omgevingsvergunning.
- De (bouw)plannen worden door de secretaris ingenomen en gecontroleerd op volledigheid.
- Van de (bouw)plannen die in de technische commissie worden behandeld, volgt per behandeld bouwplan een advies in de vorm van een lijst met conclusies en aanbevelingen voor de aanvrager.
- Bij de definitieve aanvraag om omgevingsvergunning zal dit advies worden meegezonden naar het college van B en W. Het college beslist vervolgens over het wel of niet verstrekken van de vergunning.

De voornaamste taak van de beleidsmatige commissie bestaat uit het adviseren van het college van B en W over het monumentenbeleid in het algemeen. Te denken valt aan:

- Inventarisatie van en voorstellen voor aanwijzing van gemeentelijke monumenten.
- Bevorderen van de bewustwording en waardering voor erfgoed.
- Adviseren over herbestemmen van erfgoed.
- Adviseren over ruimtelijke plannen met duidelijk cultuurhistorische waarden.
- Adviseren over het verduurzamen van monumenten
- Subsidiebeleid voor onderhoud aan gemeentelijke monumenten.

Ook is de Erfgoedcommissie bevoegd het college gevraagd – en ongevraagd beleidsmatige voorstellen te doen, indien zij dit in het belang vindt voor het uitvoeren van haar taak. Dat kan bijvoorbeeld door het zelf schrijven en aanbieden van een notitie.

1.3 Bijeenkomsten

In 2023 heeft de Erfgoedcommissie maandelijks vergaderd. De vergaderingen vonden plaats op 26 januari, 23 februari, 15 maart, 13 april, 11 mei, 15 juni, 19 juli, 31 augustus, 21 september, 20 oktober, 16 november en 13 december. De Erfgoedcommissie vergadert afwisselend met gemiddeld 6 keer een gecombineerde beleidsmatige – en technische commissie-vergadering en 6 keer een alleen technische vergadering over aanvragen van eigenaren. Indien een bouwplan van een gemeentelijk of van rijkswege beschermd object of bouwwerk op de agenda staat, wordt dit toegelicht door oftewel de eigenaar, de architect of een bouwkundig tekenaar. Alle in de Erfgoedcommissie besproken (bouw)plannen in 2023 zijn vermeld in hoofdstuk 2 van dit jaarverslag.

1.4 Wettelijk kader

De Erfgoedcommissie toetst de aanvragen om omgevingsvergunning aan het wettelijk kader van de Erfgoedwet/Monumentenwet als het een rijksmonument betreft en aan de gemeentelijke Erfgoedverordening als het een gemeentelijk monument betreft.

Bij (gedeeltelijke) afbraak; reconstructie of herbestemming van een rijksmonument moet ook de Rijkdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) een advies uitbrengen. Betreft het een monument in het buitengebied, dan wordt ook de provincie Overijssel/ Oversticht om een advies gevraagd. Het advies van de Erfgoedcommissie is “leading”, maar uiteraard probeert de commissie met de andere partijen tot een “voldragen advies” te komen. Dat geldt overigens ook zo mogelijk met de gebruikers/ eigenaren van een pand!

Naast de gemeentelijke Erfgoedverordening, waarin de regels voor bescherming van het erfgoed worden voorgeschreven, kent de gemeente een Verordening op de Erfgoedcommissie. Deze verordening omschrijft de samenstelling, de werkwijze en de taken van de Erfgoedcommissie.

De regelgeving rond de samenstelling en werkwijze van de Erfgoedcommissie schrijft voor dat alle leden een uitgebreide kennis van hun vakgebied moeten hebben (bijvoorbeeld op het gebied van gebouwen, landschap, historie, algemeen beleid of pr). Daarnaast moeten de leden onafhankelijk zijn. Zo kunnen bijvoorbeeld wethouders en gemeenteambtenaren geen lid zijn van de Erfgoedcommissie.

Er is een subsidieverordening voor gemeentelijke monumenten in de gemeente Hof van Twente. Het gaat hier om een budget van 35.000 euro. In deze verordening zijn regels opgenomen omtrent het aanvragen en uitkeren van subsidiegelden op restauratie en/of onderhoudswerkzaamheden voor instandhouding van het gemeentelijk monument. Voor rijksmonumenten bestaan andere subsidieregelingen.

schaapskooi, Leusmansweg Markelo Rijksmonument.

2. Reguliere adviestaken 2023

Inleidend

Dit hoofdstuk geeft een concreet overzicht van de werkzaamheden van de technische commissie. De hier onderstaande genoemde adressen hebben zowel betrekking op rijksmonumenten als gemeentelijke monumenten. In verreweg de meeste gevallen beperkt het zich niet tot één contactmoment van de eigenaar met de commissie. Vaak komt de verbouwing van een monument meerdere keren terug in de commissie. In incidentele gevallen adviseert de commissie op verzoek van de gemeente over het wel of niet behoud van karakteristieke panden zonder monumentale status.

De commissie kan ook op eigen initiatief aandacht vragen voor het behoud van panden, dan wel zoeken naar een functie met behoud van een aantal karakteristieke elementen. Dat is bijvoorbeeld het geval bij het zoeken van een nieuwe bestemming voor bijvoorbeeld schaapskooien of schuren in het buitengebied. En ook in 2023 zijn op verschillende adressen binnen de ring van Noorder- en Zuiderhagen in Delden adviezen uitgebracht in de richting van eigenaren over het restauratietraject van panden, die geen monumentale status hebben.

2.1 Aanvragen om omgevingsvergunningen voor (bouw)plannen en datum behandeling in de commissie

1. Sligsweg 2 in Markelo, 26 januari, 23 februari
2. Schoolstraat 77 in Goor, 26 januari
3. Bornsevoetpad 2 in Markelo, 23 februari, 15 juni
4. Seppenwoolddijk 3 in Ambt Delden, 15 maart, 11 mei
5. Spoorstraat 14 in Delden, 15 maart
6. Zuiderhagen 12 in Delden, 15 maart
7. Twickelerweg 10 in Ambt Delden, 13 april
8. Rijssenseweg 60 in Markelo, 11 mei, 19 juli
9. Petzoldweg 1 in Ambt Delden, 19 juli
10. Bornsestraat 2 in Ambt Delden, 19 juli
11. Langestraat 96 in Delden, 19 juli
12. Roosdomsweg 19 in Markelo, 19 juli
13. Wegdammerweg 6 in Markelo, 31 augustus
14. Petzoldweg 1 in Ambt Delden, 31 augustus, 20 oktober
15. Spoorstraat 5 in Delden, 20 oktober
16. Twickelerlaan 1a in Ambt Delden, 20 oktober
17. Grotestraat 14 in Goor, 16 november
18. Schievenweg 3 in Ambt Delden, 16 november
19. Stedeke 11 in Diepenheim, 13 december
20. Langenhorsterweg 2 in Ambt Delden, 13 december

v.l.n.r: Goorseweg 7 in Markelo, Langestraat 96 in Delden en Rijssenseweg 60 in Markelo

2.2 Vooroverleg over voorgenomen (bouw)plannen en datum behandeling in de commissie

1. Worsinkweg 9 in Markelo, 26 januari
2. Bornsestraat 2 in Ambt Delden, 23 februari, 15 juni
3. Hengelosestraat 5 in Delden, 11 mei
4. Plasdijk 4b in Markelo, 11 mei
5. Zuidwal 4 in Delden, 11 mei
6. Korenmolen bij Noordmolen Delden, 15 juni
7. Lochemseweg 3 in Diepenheim, 15 juni
8. Marktstraat 18 in Delden, 15 juni
9. Goorseweg 5 in Markelo, 19 juli
10. Stedeke 11 in Diepenheim, 19 juli
11. Spoorstraat 43 in Goor, 19 juli
12. Spoorstraat 5 in Delden, 19 juli
13. Goorsweg 5 in Markelo, 31 augustus
14. Langestraat 50 in Delden, 21 september, 20 oktober
15. Twickelerlaan in Ambt Delden, 20 oktober
16. Zuidwal 3 in Delden, 20 oktober
17. Brinkweg 15 in Delden, 16 november
18. Holtdijk 8 in Markelo, 16 november
19. Herman Heijermansstraat 36 in Goor, 16 november
20. Larenseweg 25 in Markelo, 13 december
21. Markeloseweg 5 – 15 in Goor, 13 december
22. Grotestraat 16 in Markelo, 13 december

2.3 Bestemmingsplanwijziging wijzigen van het gebruik van schuur tot woning

1. Rijssenseweg 4 in Markelo
2. Borkeldweg 13 in Markelo
3. Borkeldweg 15 in Markelo
4. Bovenbergweg 10 in Markelo
5. Bovenbergweg 8 in Markelo
6. Dekkersweg 3 in Ambt Delden
7. Diepenheimseweg 58 in Hengevelde
8. Enterbroekweg 8 in Markelo
9. Enterweg 3 in Markelo
10. Enterweg 6 in Markelo
11. Holtdijk 8 in Markelo
12. Langenhorsterweg 2 in Ambt Delden
13. Langeweg 4 in Markelo
14. Larenseweg 12 in Markelo
15. Larenseweg 80 in Markelo
16. Leusmanweg 14 in Markelo
17. Rijssenseweg 48 in Markelo
18. Welmersweg 5 in Markelo
19. Plasdijk 20 in Markelo

Vooroverleg VAB schuren mogelijk geschikt voor bewoning.

2.4 Bezoeken op locatie door de technische commissie of afvaardiging daarvan met datum/ data in chronologische volgorde:

1. Lindelaan 4 in Delden
2. Grotestraat 19 in Goor
3. Holtdijk 8 in Markelo
4. Larenseweg 58 in Markelo
5. Lochemseweg 13 in Markelo
6. Noordwal 70 in Delden
7. Bornsestraat 2 in Ambt Delden
8. Watertorenstraat 7 in Delden
9. Petzoldweg 1 in Delden
10. Bornsevoetpad 2 in Ambt Delden
11. Lochemseweg 13 in Markelo
12. Plasdijk 4a in Markelo
13. Bornsestraat 2 in Ambt Delden
14. Rijssenseweg 60 in Markelo
15. Lochemseweg 3 in Diepenheim
16. Larenseweg 58a in Markelo
17. Achter de Kerk 2 in Delden
18. Twickelerlaan 1a in Ambt Delden
19. Prinsendijk 5 in Diepenheim
20. Stedeke 10 in Diepenheim
21. Haaksbergerweg 42 in Diepenheim
22. Langenhorsterweg 2 in Ambt Delden
23. Noordwal 42 in Delden
24. Langestraat 50 in Delden
25. Lochemseweg 3 in Diepenheim
26. Bovenbergweg 8 in Markelo
27. Noordwal 70 in Delden
28. Zuidwal 3 in Delden
29. Langestraat 15 in Delden
30. Diepenheimsestraat 58 in Hengevelde
31. Van Coeverdenstraat 28 in Goor
32. Holtdijk 8 in Markelo

Voormalige chauffeurswoning Lochemseweg 3 in Diepenheim.

2.4 Subsidieaanvragen voor gemeentelijke monumenten:

1. Strobbendijk 2 in Markelo
2. Zuiderhagen 10 in Delden
3. Molenstraat 55-57 in Delden
4. Molenstraat 59 in Delden
5. Van Kollaan 20 in Goor
6. Kleidijk 5 in Diepenheim
7. Kerkstraat 157 in Goor
8. Spoorstraat 35 in Delden
9. Spoorstraat 33 in Delden
10. Iependijk 30 in Goor

3. Overige activiteiten van de Erfgoedcommissie

De Erfgoedcommissie streeft naar het behoud en het beter zichtbaar en beleefbaar maken van het cultuurhistorisch erfgoed. Niet alleen voor de inwoners van de Hof van Twente, maar zeker ook voor de toeristen en recreanten. Dit doet de Erfgoedcommissie niet alleen door te adviseren bij bouwplannen, maar ook door haar actieve betrokkenheid bij de Open Monumentendag, door in te springen bij actualiteiten op erfgoedgebied (zoals bv. het toenemend aantal verzoeken voor verduurzaming van monumenten), door kritisch naar het huidige monumentenbestand te kijken, door in gesprek te gaan met geïnteresseerden en eigenaren van monumenten en contact te zoeken met raadsleden en de verantwoordelijk wethouder bij situaties, die aandacht verdienen. Hieronder een overzicht van dergelijke zaken in 2023.

3.1 Inschakeling Erfgoedcommissie door de gemeente

Inleidend

De Erfgoedcommissie heeft een duidelijke taak en functie binnen de gemeente. Zoals gezegd besteedt de commissie veel tijd aan het afhandelen van bouwvragen van monumenten. Daarnaast verricht de Erfgoedcommissie een aantal diensten op verzoek van de gemeente. Hieronder een opsomming van een aantal activiteiten in chronologische volgorde:

Pand Worsinkweg 5 in Markelo, m.b.t. eventuele toevoeging lijst RCE.

Activiteiten 2023:

- In januari is er een bezoek aan Erve Odinc in Markelo van de voltallige commissie met de Rijksdienst en het Oversticht. De familie Van Heuven heeft de oude boerderij met opstallen verkocht aan de familie Stapel. De nieuwe eigenaren willen een overleg over de op het erf aanwezige dwarsritschuur, bestaande uit enkel nog een aantal gebinten. Jarenlang is gesproken over een restauratie ervan en de mogelijke bestemming van het gebouw. De nieuwe eigenaren willen de schuur niet herbouwen en doen het voorstel het gebouw van de lijst van rijksmonumenten af te halen en alleen het front met het kookhuisje te laten staan. Juist door samen met andere organisaties ter plekke te zijn, kunnen er ook goede besluiten worden genomen. Na een lange - en goed afgesproken procedure gaat de dwarsritschuur van de lijst. Wel zorgen de nieuwe eigenaren ervoor dat de contouren van de dwarsritschuur op de grond zichtbaar blijven.

- In februari heeft er bij de rechtbank Zwolle een zitting plaatsgevonden. De zitting had betrekking op het niet toekennen van de gemeentelijke monumentenstatus aan het voormalig station in aan de Brandveenweg in Markelo. De commissie heeft hier niet positief over geadviseerd. Het Cuypersgenootschap was tegen dit besluit van de gemeente is beroep gegaan. Ondanks het beroep heeft de rechtbank het besluit in stand gelaten en heeft het pand geen monumentenstatus gekregen.
- In maart komt de Erfgoedraad Dinkelland met het verzoek hoe de Erfgoedcommissie in de Hof van Twente functioneert. Rick ter Braak en Evert Jan Krouwel leggen het functioneren en de werkwijze van de commissie uit op het gemeentehuis in Goor en zorgen ervoor dat de nodige info beschikbaar komt voor de Erfgoedraad Dinkelland.
- In april is opnieuw contact met het Cuypersgenootschap. En nu niet vanwege een meningsverschil, leidend tot een rechtzaak! Het gaat nu om glas-in-loodramen van de Goorse kunstenaar Riemko Holtrop, die bij Menzis in de opslag liggen. Menzis wil alle kunstwerken uit de opslag zoveel mogelijk terugbrengen, waar ze vandaan komen. De twee kunstwerken hebben vroeger in het Ziekenfondsgebouw aan de Hengevelderstraat in Goor gestaan. Norman Vervat van het Cuypersgenootschap en Evert Jan Krouwel gaan samen naar Wageningen en Enschede om de staat van de twee kunstwerken te beoordelen. Beide kunstwerken zien er goed en wethouder Wim Meulenkamp is heel enthousiast. Toch is het nog een hele toer om de kunstwerken in Goor te krijgen. In april 2024 arriveren de kunstwerken in Goor.
- Op 11 mei heeft de Erfgoedcommissie Hof van Twente een bezoek gebracht aan de Petzoldweg 1 in Ambt Delden. Hier heeft de eigenaar een rondleiding gegeven in de gerestaureerde – en vooral sterk verduurzaamde - boerderij. Tijdens dit bezoek kwam de commissie tot de conclusie dat de schuur (onderdeel van het monument) grondig in verbouwing was. Hiervoor was geen vergunning gevraagd. Op dit moment loopt hiervoor een legalisatieonderzoek waarbij ook de RCE en de provincie zijn betrokken.
- In juni wordt een nieuwe opzet gemaakt voor een lesbrief op de basisscholen groep 8 in het kader van de Open Monumentendag in september, omdat de lessencyclus van 2022 niet opnieuw gebruikt kan worden. In juli worden de definitieve afspraken voor de OMD in september gemaakt met de betrokken basisscholen in alle kernen. De organisatie van de OMD zelf voor inwoners in de Hof van Twente gebeurt in nauwe samenwerking met Hofmarketing. Dat is al jaren een beproefd concept, waarbij het er vooral om gaat veel monumenten open te stellen voor publiek.
- In de eerste weken van september bezoeken de individuele leden van de commissie een groot aantal basisscholen en geven een les, waarbij de basisschool zelf centraal staat en waarin ook veel aandacht is voor de ontwikkeling van het betreffende dorp of stadje (zie ook 3.3).
- In oktober benaderen Maïke Hamstra en Evelien Meijer de Erfgoedcommissie met het verzoek mee te werken aan het maken van een fietsroute door de Hof van Twente langs monumentale of karakteristieke gebouwen. Hierbij zijn met behulp van een drone professionele filmpjes gemaakt over monumentale gebouwen in met name Stokkum en Goor. Al jaren is er een uitstekende relatie tussen de Erfgoedcommissie en Hofmarketing. Christiaan Vink van de Creative Media Studio aan de Grotestraat in Goor zorgt voor de opnames. Diederik Roeterdink bespreekt een aantal boerderijen in Markelo en Evert Jan Krouwel gaat langs een aantal kenmerkende gebouwen in Goor. In totaal zijn er 10 filmpjes gemaakt van bijzondere monumenten. Inmiddels staat deze fietsroute online en is te vinden via de website: <https://www.visithofvantwente.nl/>. Richting de toekomst is het de bedoeling de route verder uit te breiden in de verschillende kernen.

- Op 1 november organiseert de Erfgoedcommissie in de raadszaal een avond voor monumenteigenaren. Voor die gelegenheid zijn allerlei organisaties gevraagd om een marktkraam te bemensen in de stadhuisaal om voorlichting te geven over hun activiteiten.

Bijzonder is ook dat we als commissie een drietal eigenaren gevraagd hebben om een presentatie te geven van het verduurzamen van hun monumenten.

Er is die avond veel belangstelling vanuit de eigenaren en het leidt ook tot nieuwe afspraken om bij eigenaren op bezoek te komen en advies te geven.

Uitnodiging 1 november

Informatieavond eigenaren en gebruikers van monumenten

Kolhoopsdijk 10 in Markelo voor de restauratie Kolhoopsdijk 10 in Markelo na de restauratie

De gemeente Hof van Twente telt ruim 500 monumenten en daar zijn we trots op. Daarmee is onze gemeente qua aantal na Deventer, Zwolle en Kampen de 4de gemeente van Overijssel. Wij merken als Erfgoedcommissie dat er veel vragen zijn over het verduurzamen van monumenten, mogelijkheden voor subsidie, nuttige aanpassingen en verbouwingen van de monumentale panden. Om u daarbij te helpen organiseert de Erfgoedcommissie Hof van Twente op 1 november 2023 een informatieavond in het gemeentehuis. Op deze avond zijn verschillende partijen met marktkramen aanwezig, zoals het Oversticht, De Rijksdienst, het RIBO, de Monumentenwacht, de Bond Heemschut enz.

Ook hebben wij een tweetal eigenaren en een beheerder bereid gevonden om meer te vertellen over het verduurzamen van hun monumenten. Zij nemen u mee in een presentatie van hun panden en delen met u de ervaringen, die zij hebben opgedaan. Als u wilt komen horen wij dat graag. Opgeven kan door te mail naar: r.terbraak@hofvantwente.nl.

Het programma is als volgt	
18.45 uur	Inloop en bezoek informatiemarkt
19.30 uur	Opening met welkomstwoord door wethouder Meulenkamp en Evert Jan Krouwel (voorzitter Erfgoedcommissie)
19.40 uur	Presentatie van een drietal eigenaren van verduurzaamde monumenten in de raadszaal
21.00 uur	Afsluiting avond

- In december stuurt een inwoner uit Delden een mailtje naar de Erfgoedcommissie, waarin hij uitlegt zich zorgen te maken over het behoud van houten schuren in het Beschermd Stadsgezicht van Delden. Op de decembervergadering bespreken we een en ander en vervolgens maken we met die persoon de afspraak om op 4 januari 2024 ter plekke met hem en twee leden van de Erfgoedcommissie een rondje te lopen om eea vast te stellen. De rondwandeling was zeker nuttig en leidt tot een vervolgtraject, waarbij we de initiatiefnemer mee nemen in het proces. Het begin van een nieuwe ontwikkeling in 2024! Hieronder het voorbeeld van zo'n schuur.

3.2 Communicatie en transparantie in het werk van de Erfgoedcommissie vergroten

Inleidend

In contacten met monumenteneigenaren doet de Erfgoedcommissie er alles aan om vooral laagdrempelig te zijn. Zo komt het regelmatig voor, dat we kopers vlak na de aankoop aanbieden op locatie te komen om mee te denken en te adviseren, wat wel/niet mogelijk is. Zo kan het gebeuren, dat een specifieke locatie – vaak op verzoek van de eigenaar – meerdere malen bezocht wordt. Ook beantwoordt de commissie vragen van de portefeuillehouder en/of vragen op verzoek van het College van B&W.

In het kader van communicatie en transparantie hieronder een drietal voorbeelden van dat soort werkzaamheden van de Erfgoedcommissie:

- De Erfgoedcommissie onderhoudt een goede relatie met de stadsbouwmeester Herman Dekkers. Regelmatig is overleg nodig, wanneer monumentenzorg en welstand met elkaar schuren. Samen optrekken kan dan belangrijk zijn. Dat is in 2023 een aantal keren het geval geweest en uit zich zowel bij de Puienregeling in de Grotestraat in Goor als ook bij de verbouw van monumentale panden in bijvoorbeeld het beschermd dorpsgezicht van Stokkum.
- Elk jaar is er een formeel overleg met Jacco Hulst van de Rentmeesterij Twickel. Dit jaar vond dat overleg plaats in de Rentmeesterij zelf. Twickel is feitelijk de beheerder van veel monumentaal bezit en een goede afstemming is beslist noodzakelijk.
- Werken aan het realiseren van de doelstelling om panden uit de Wederopbouwperiode in de gemeente Hof van Twente op de gemeentelijke monumentenlijst te plaatsen met instemming van de eigenaren, inclusief het opstellen van redengevende beschrijvingen van die objecten. Dat traject hebben we in 2023 stevig ingezet. Zo is een boerderij uit de Wederopbouwtijd aan de Lochemseweg en horend bij het Landgoed Nijenhuis voorzien van een redengevende beschrijving om de status van gemeentelijk monument te verkrijgen. Ook is de procedure ingezet om de TV-toren van Markelo – eveneens uit de Wederopbouwtijd - als gemeentelijk monument aan te wijzen.

Boerderij Lochemseweg Markelo

3.3 Open Monumentendag 2023

Er bestaat een jarenlange traditie op het gebied van educatieve programma's voor basisscholen in combinatie met de Open Monumentendag(en) met een daarbij passende organisatie. In 2021 hebben we als Erfgoedcommissie het roer omgegooid en zijn een nieuwe weg ingeslagen. Centraal daarin staat dat de afzonderlijke leden van de Erfgoedcommissie basisscholen op afroep bezoeken om in klassen een presentatie te geven over het gekozen thema van de Open Monumentendag, toegespitst op de situatie in gemeente Hof van Twente. Bij elk schoolbezoek staat de desbetreffende basisschool zelf centraal. Via topotijdreis (zie www.topotijdreis.nl) gaan we terug in de tijd en zo laten we de leerlingen zien, wanneer hun basisschool gebouwd is en hoe de omgeving van hun school in de loop van de tientallen jaren veranderd is. En vooral dat oude invalswegen nog steeds bestaan; idem voor bv. het Twentekanaal en de spoorwegen. Natuurlijk komen daarbij ook oude huizen ter sprake, de langdurige aanwezigheid van begraafplaatsen en kerkgebouwen in het straatbeeld.

We hebben in 2023 een groot aantal basisscholen bezocht en docenten en leerlingen hebben ook dit tweede jaar enthousiast gereageerd op deze insteek. In Diepenheim is een andere insteek gekozen en gaat ons commissielid Hilde van Werven daar met leerlingen op stap en heeft in 2023 de historische watermolen bezocht.

Hieronder een eerste pagina uit de instructie voor een Erfgoedcommissielid voor een les op de 't Gijmink in Goor:

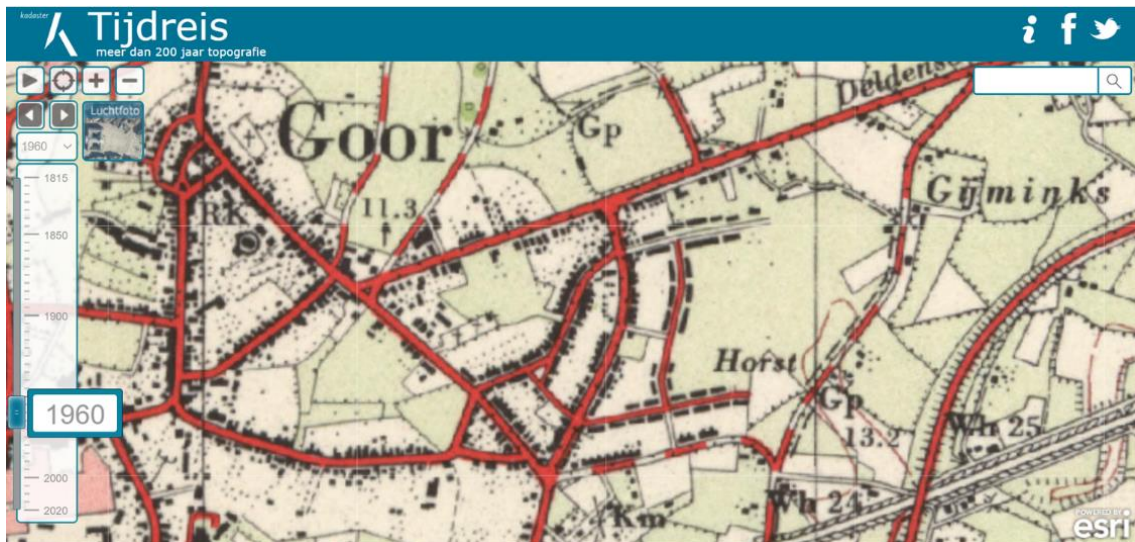
Gedeelte uit een voorbeeldles voor 't Gijmink aan de Lindelaan 70b in Goor en de school staat precies in het midden van de afbeelding

- 1- Voorstellen en meteen door naar slide 2
- 2- Je ziet hier een plattegrond en jullie zien vast wel waar dit is of niet? Misschien merk je het meteen al, dan hoef je het niet meer als vraag te formuleren.

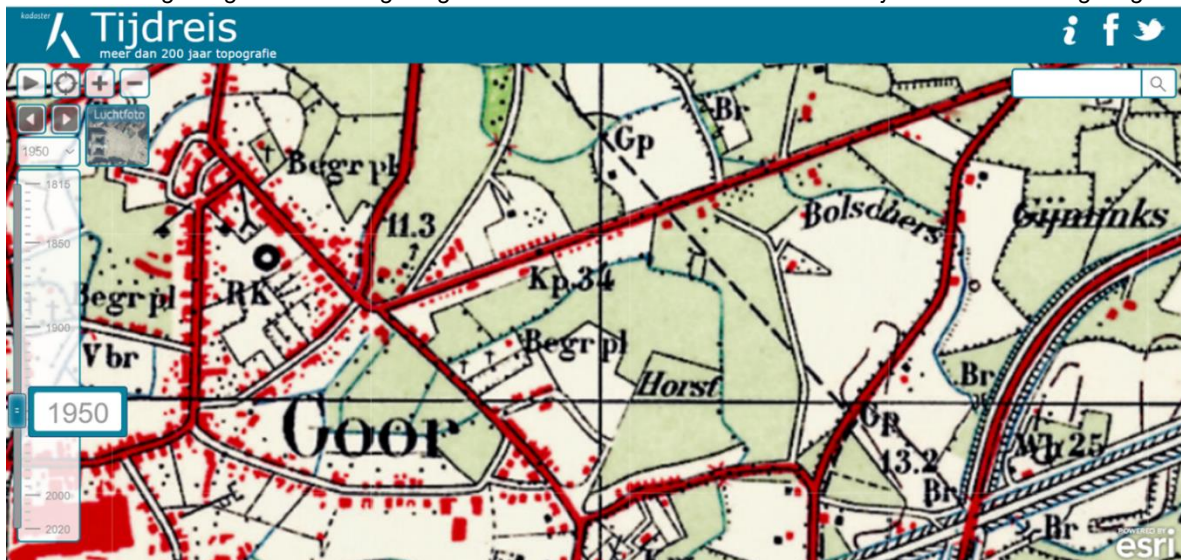
- 3- *Wie woont er heel dicht bij de school? Leerling uitnodigen en vanaf zijn huis laten aanwijzen hoe hij/ zij naar school gaat. Is het heel kort, dan een tweede leerling vragen. Zou de school er 10 jaar geleden al hebben gestaan? Toen waren jullie net geboren. Wat denk je?*
- 4- *2011, ja, de school was er toen ook al; wel wijzen/ vragen naar de verschillen door te scrollen tussen 2011 en 2010 (slide 4). Minder bebouwing in 2010.*
- 5- *Hey ... nog iets heel anders op de kaart 2010. Wat betekent dat kruisje op de kaart? En onderaan dat X- teken? En dat plusje? Wat valt er nog meer op? Wijzen op de spoorlijn? En hoe heet die grote gele straat bovenaan? Waarom heet dat Deldensestraat?*

We gaan nu terug naar 1960? Dat is wel 60 jaar geleden. Wie heeft er een opa of oma, die 60 jaar is? Plaatje wat je zo gaat zien ... toen was jouw oma nog een kleine baby.

1960, Is de spoorlijn nog op dezelfde plek? De ringweg? De Deldensestraat? Molen, kerk, begraafplaats? Ja. Zullen we nog 10 jaar teruggaan?

- 6- *1950, Je moet weer heen en weer scrollen tussen beide slides. Het wordt steeds leger. Maar ... waar wordt nog wel gewoond? Omgeving van de school = weilanden met boerderijen. Wel bebouwing langs*

de Deldensestraat. Zijn dat nu nog steeds van die oude huizen?

- 7- *Slide met 7 oude huizen op een rij (bij Kp 34). Wanneer je daar met de fiets langskomt en je gaat rechtsaf. In welke straat kom je dan? Hengeveldestraat. Waarom heet die straat zo ? En in welke richting ligt Hengevelde dan? Naar links of naar rechts? Wie weet dat? Zeg ... en als je daar fietst op die straat, dan moet je stevig doortrappen. Wie weet waarom dat is? Heel goed, je moet omhoog; je moet klimmen. Dat is de Hengeveldestraat. Goed zo.*

4. Statistieken en cijfers van de Erfgoedcommissie

4.1 Vergaderingen en behandeling van (bouw)plannen

Via het secretariaat van de Erfgoedcommissie zijn in 2023 in totaal 44 (formele) adviezen afgehandeld. Dit aantal is inclusief 12 aanvragen om een omgevingsvergunning. Daarnaast zijn er 32 locatiebezoeken geweest in 2023. De meeste (bouw)plannen worden meerdere keren besproken in de vergadering van de Erfgoedcommissie. Ook tijdens de uitvoering van de werkzaamheden wordt de Erfgoedcommissie gevraagd om advies.

De aantallen op een rijtje:

- Vergaderingen Erfgoedcommissie: 12
- Aanvragen om omgevingsvergunning: 20
- Vooroverleg: 24
- Locatiebezoeken: 32

4.2 Gemeentelijke onderhoudssubsidie

Voor het uitvoeringsjaar 2023 zijn er 10 aanvragen om een onderhoudssubsidie voor gemeentelijke monumenten toegekend. Onderstaande tabel toont de onderhoudssubsidie van de afgelopen jaren. Naast het uitgekeerde subsidiebedrag is ook het door de eigenaren/beheerders zelf geïnvesteerde bedrag in de tabel opgenomen.

Jaar	Subsidiebedrag	Uitgekeerd bedrag	Totale investering
2014	€ 35.000	€ 30.256	€ 146.755
2015	€ 35.000	€ 28.453	€ 159.844
2016	€ 35.000	€ 20.026	€ 79.358
2017	€ 35.000	€ 39.067 ^{*)}	€ 244.330
2018	€ 35.000	€ 35.045	€ 160.883
2019	€ 35.000	€ 35.523	€ 286.341
2020	€ 35.000	€ 35.000	€ - ^{**)}
2021	€ 35.000	€ 34.905	€ 146.601
2022	€ 35.000	€ 33.398	€ 240.716
2023	€ 35.000	€ 23.607	€ 81.817

^{*)} overschrijding budget is compensatie voor 2016

^{**)} bedrag onbekend i.v.m. cyberaanval gemeente Hof van Twente